

SOCIALIST

Naročnina: Za tuzemstvo z dostavo mesečno Din 5, četrtletno Din 15, polletno Din 30, celoletno Din 60; za inozemstvo Din 60 in poština posebej. — Oglasi po dogovoru.

Izhaja vsak ponedeljek ob 9. uri dopoldne. Nefrankirana in nepodpisana pisma se ne sprejemajo. Sedež uredništva in uprave Ljubljana, Šelenburgova ulica šte. 6, II. nadstropje.

Glasilo socialistične stranke Jugoslavije

Štev. 18.

Ljubljana, dne 2. maja 1924.

II. leto.

Proletariatu na pot.

Socialistični proletarijat praznuje 35 let prvi maj kot praznik dela. Kongres v Parizu je sklenil praznovati prvi maj. Od tedaj praznuje proletarijat svoj praznik proti vsem oviram in vsako leto sijajneje.

V dobi svojega življenja je proletarska internacionala doživela dva huda udarca. Prva po nemško francoski vojni leta 1870, druga pa po zadnji svetovni vojni. Toda tudi med tema dvema udarcema je velika razlika. Prva londonska internacionala se je šele po težkih bojih zopet ustanovila kot druga v Hamburgu, dočim je ta internacionala ostala kljub vsem bojem od strani kapitalistov in njih zaveznikov komunistov organizatorično velika in jaka, in šteje nad 20 milijonov razredno zavednega socialističnega proletarijata.

Ta velika organizacija nam jamči, da je nje zavest in sila velika, v temelju zdrava, zato je kljub težkim bojem ostala ogromna sila v človeški družbi še preko svetovne vojne.

Zopet je tu naš Prvi maj, praznik naše borbe, našega žrtvovanja in našega Vstajenja.

Na tisoče in tisoče je bilo treba žrtev, predno se je uveljavila proletarska volja, da bodi Prvi maj praznik Dela in mednarodne solidarnosti delavskega razreda.

Ko je socialistični proletarijat prvokrat praznoval ta praznik, so bili težki časi. Takrat je bil proletarijat še brezpravna živina, ki je delal po 16 ur dnevno, za tako nizko plačo, da z njo ni mogel preživljati svoje družine, temveč je morala delavska mati odtrgati svoje dete iz naročja, ter zanj in za sebe poiskati službe v tovarni, rudniku ali kjerkoli.

Naporu naših preizkušenih socialističnih organizacij se je v 30 letni borbi posrečilo izvojevati mnogo materijelnih dobrin in nekaj svobode.

Ali ta boj še ni končan. Delavski razred še ne živi življenje človeka in vladajoči kapitalistični razred mu še ne priznava človeškega dostojanstva. Zato je treba, da sveti boj za boljši in pravičnejši svet nadaljujemo!

Kakor naši predniki, tako dajmo tudi mi izrabiti naš praznik za to, da se ta dan zberemo, da pregledamo naše vrste in da iznova obljubimo bojevati naš boj do končne zmage.

Organizacije, ki so nam vse to, kar imamo priborile, so deloma razbite zaradi svoje lahkovernosti. To, kar se ni posrečilo kapitalistom v 30 letnem naporu, to se je posrečilo ljudem, ki pravijo da so tudi proletarci in da se tudi bore za zmago rešnice in pravice.

Ti ljudje že nad tri leta trujejo ozračje v delavskih vrstah in ti ljudje so krivi, če letošnji Prvi maj ne bo tako veličasten kakor bi mogel biti. Zato se spomnimo tudi njih in jim zakličimo:

Nehajte z razbijanjem, laganjem in psovanjem!

Povrnite se v organizacije, da si s skupnimi močmi izvojujemo boljši svet!

Letošnji prvi maj velja v prvi vrsti kot protest proti oboroževanju in pripravljavanju na nove vojne. Delavstvo še ni pozabilo grozovite svetovne vojne; opaža pa, da se države s silno nervoznostjo in naglico pripravljajo na nove vojne, sklepajo v ta namen vojaške konvencije in tajne pogodbe med seboj. Jasno je torej, da se zbirajo na nebu svetovne kapitalistične družbe zopet črni oblaki novih vojn, novega pustošenja sveta, novega gorja.

Razredno zavedni proletarijat dviga danes, na praznik dela, svoj protest in svoj svarilni opomin proti sovražnikom človeštva in proti sovražnikom organiziranega socialističnega proletariata.

Boj zaradi tega vojnim hujskačem kapitalistom in obenem razdiračem delavskega socialističnega pokreta; boj frazam, boj obrekovanju, boj izdajalcem in slava delu za osvoboditev proletariata in uresničenje socialistične družbe!

Protest naš pa velja tudi proti ropu vsakojakih svoboščin, proti poslabševanju socialne zakonodaje in delavskega varstva, ki se izvaja kljub veljavnim mednarodnim dogovorom.

To bodi naša parola!

To pot bo hodil z razredno zavednim proletariatom tudi socialistični proletarijat v Jugoslaviji in z njim vse pošteno zavedno in misleče delavstvo!

Le po tej poti pride proletarijat v svojem boju do zmage.

vati korupcija. Vse delavčeve imetje, je delovna sila, ki poteka naravnost iz proletarčeve krvi. —

Ce danes razmišljamo o tem, na kako različne načine se je okoriščeval organizirani kapital s to delavsko krvjo, nam stopijo pred oči dejstva, ki naravnost kriče po pravičnem zadoščenju. Svetovna vojna je zahtevala milijone človeških žrtev, ki jih je moral dati ravno proletarijat. V divjem konkurenčnem boju je med kapitalisti moralo delavstvo sodelovati, samo da kapitalizem doseže svoje umazane namene. V zahvalo za vse to pa so obrnili kanonska žrela slednji naravnost proti delavstvu, češ, ne potrebujemo te več, najmanj pa tedaj, ko zahtevaš košček kruha zase.

Pravkar praznujemo obletnico proletarskih nedolžnih žrtev, ki so padle na Zaloški cesti 24. aprila 1920. Slovenski delavec ne bo nikdar pozabil, s kakšnim nasiljem je tedaj nastopila kapitalistična vlada proti lačnim ljudem.

Današnje razmere pa so potisnile delavstvo popolnoma k tlom. Tako izrazito ni naperil kapitalizem svojega kopja proti proletarijatu še nikdar, kakor sedaj. Prokleta korupcija in umazani režim so povzročili v državi gospodarsko propadanje in s tem so vrgli na tisoče delavskih družin na cesto. Danes bije delavec ne več borbo za izboljšanje svojega položaja, marveč naravnost boj za primitivni obstanek, boj za rešitev gola življenja. —

Sila je tedaj priklopela do vrhunca. Kaj storiti? Strniti se treba v eno samo

fronto in zaklicati na ves glas: Kruha zahtevamo, dela hočemo! Da pa bomo zamogli tako nastopiti, je v prvi vrsti treba nekaj več razredne zavednosti, kakor je delavstvo pokazalo na javnem shodu dne 24. aprila v Mestnem domu. Ne gre, dragi komunisti, tu za interese gotove grupe elementov, katerim je do vse kaj drugega, kakor do izboljšanja sedanjih žalostnih razmer delavstva. Gre tu za kruh in življenje na tisoče gladnih, katerim pa vi ne pustite do besede, ko hočete povedati, da so lačni. Mar mislite, da je delavstvo zaradi vas tu, ali ste vi radi delavstva? Vprašamo vas, je-li razbijanje shodov vaš pojm o proletarskem jedinjenju? Kdo je hlapec kapitalistov, vi ali mi? Gotovo vi, ker pospešujete, da na delavskih shodih triumfira kapitalizem in se raduje proletarske razdvojenosti. Proletarijat si bo dobro zapomnil vse to, kajti jasni se tudi v glavah zaslepljenih vaših privržencev, ki spoznavajo vaše namene. — Vaša slepa strast in podivjanost pa vedno bolj dokazuje, da se bliža vaš konec. —

Razcepljenost proletarijata je ono zlo, ki omogočuje kapitalizmu prost razmah. Zato pa, delavstvo, strni se ob najtežji uri svoje preizkušnje v močnih strokovnih organizacijah ter političnih in ne nasedaj več različnim demagoštvom zelenih fantkov, ki ne poznajo niti trohico delavčevega življenja, kaj šele njegove potrebe. Združite se, organizirajte se, in boljši uspehi ne bodo izostali! —

24. IV. 1924. — 24. IV. 1920.

Štiri leta so potekla 24. aprila 1924, odkar je tekla v Ljubljani na Zaloški cesti kri ljubljanskega proletariata, ki je hotel za svoje pravice demonstrirati. Takrat je vladal v Beogradu od slovenskih klerikalcev dr. Korošec, v Ljubljani pa dr. Brejc s svojimi ljudmi. Ker jim je politični profit tako kazal, so svojo lastno moč podčrtali s krvjo nedolžnih žrtev.

Drugo pa je vprašanje, kdo je hotel iz takratne demonstracije tudi še vleči politični profit. To so bili komunistični voditelji, ki so pač aranžirali demonstracijo, se pa za plote skrili, ko je žandarmerija nastopila. Imenoma bi jih lahko navedli — če bi hoteli biti denuncijanti. Pa tedanji in sedanji mlečozobi duševni vodja slovenskih komunistov nas bo že razumel.

24. april leta 1920 je zapisan s krvavimi črkami v zgodovini slovenskega gibanja. Ni merodajno to, kakega prepričanja je bila žrtev, merodajno je, da je tekla proletarska kri.

24. april 1920 znači za slovenske komuniste višek njihove politične moči. Takrat so lok demagogije prenapeli — počilo je in od njih zapeljane mase so začele izpregledovati, počasi sicer, pa gotovo.

Vsa doba do 1. 1924 sem znači vpadanje vpliva komunistične demagogije med delavstvom v Sloveniji. L. 1920 so komunisti delavsko gibanje v Sloveniji res obvladovali, letos pa so samo še omizje iz Moskve plačani agitatorjev.

Obupen je boj teh agitatorjev; vsa gesla, vse fraze, vsa demagogija ne vleče več. Delavstvo jih je zapustilo. Razredno nezavedni delavci so odšli tja, od koder so prišli v naročje edino zveličanih klerikalcev, razredno zavedno delavstvo pa se grupira okrog socialističnih organizacij.

Pa so moskovski plačanci sklenili igrati zadnje karto: poziv na barikade proti sodrugom socialistom, poziv na

poboj soproletarca, teror nad socialističnim delavstvom.

Najhujše je ljubljanske komunce zaobolelo, da je socialistični proletarijat sklenil, da proslavlja letos 1. maj brez njih, ki hočejo majske proslave izrabiti v svoje strankarske svrhe. Celotno leto smo jim socialisti barabe in socialpatrioti, špioni, prvega maja pa naj bi Zorгови pretepaški bandi dali številno manifestantov, ki ga sami več nimajo. Ker tega nočemo, ker hočemo ločitev duhov med nami na eni in med plačanimi demagogi na drugi strani, je komunistični generalštab na Turjaškem trgu sklenil boj na nož proti socialističnemu delavstvu.

24. aprila 1924 provocirali so komunci prvo in — zadnjo točko s stoli in palicami ter kamenjem. — Ker se ljubljanski socialistični proletarijat, ki je imel na shodu dvetretjinsko večino, ni dal terorizirati, ga je komunistična pretepaška banda pod istim mlečozobim duševnim vodstvom, ki se je zopet skrivalo kot l. 1920, napadlo: Tekla je kri, ali kri delavcev prelita od komuncev.

Ves propad komunistov od 1. 1920 do 1. 1924 je videti v tej konstataciji. L. 1920 teče delavska kri od komunistov zapeljanega, l. 1924 pa teče delavska kri od komunistov napadenega delavstva.

Mi smo komuncem hvaležni za krvavi večer 24. 4. 1924! Ločitev duhov so dosegli s svojim zadnjim argumentom, s palico. Zadnje karto so izigrali, igro so zgubili. Na tej strani je delavstvo, ki hoče v delavskih vrstah demokratični boj za ideje, ki hoče svobodo vesti in govora, svobodo prepričanja, na drugi strani pa so plačani pretepači, žalostni ostanki komunističnega pokreta v Sloveniji.

Opredeletve delavstva ne bo težka; prihaja že dan, ko bodo Lemež, Žorga in Makuc zadnji slovenski komunci, če se drugam ne prodajo. Ali Kajnov

Ignacij Mihevc: Misli k prazniku dela.

Stoletna borba se vleče kakor temna senca skozi mase človeštva. Odkar je izzvenel Kristov evangelij: »Ljubite svojega bližnjega« v najnesramnejšem izkoriščanju podrejenih ljudskih mas od strani kapitala, se bojuje boj za delavsko osvoboditev.

Uredba družabnega reda je zasnovana tako, da vlada tisti, ki je materialno močnejši, a sužnjuje oni, ki je siromak, proletarec. Ker pa nas ne samo vladajoče razmere, marveč tudi naravni človeški razum silijo k zahtevi po enakopravnosti vseh ljudi na svetu, ki so zapisani smrti, je tedaj borba med kapitalom in odvisnimi stanovi popolnoma naravna, tako naravna, kakor je nenaravna razlika med bogatim in revnim zemljanom.

Človeška družba je razdeljena v dva velika tabora. Na eni strani imamo kapitaliste in njihove privržence, na drugi množice lačnih in od dela izmučenih proletarcev. Med peklom in nebom vlada neminljivo sovraštvo, kakor uči katoliška cerkev. Prav tako je nepomtr-

ljivo razmerje med odvisnim delavstvom in njegovimi izkoriščevalci. Dve vojski sta tedaj tu postavljeni druga proti drugi. Razloček med obema vojskama je samo ta, da kapitalisti razpolagajo s sredstvi, s pomočjo katerih na umeten način uničujejo proletarijat, dočim delavstvo nima takih sredstev, s katerimi bi moglo na enak način kljubovati nasprotnikom. Kapitalistična vojska je zelo dobro mednarodno organizirana. Potrebno je tedaj, da se proletarijat približa nasprotniku s kolikor mogoče podobnimi sredstvi. Delavec ne more kapitalista izkoriščati, more pa se strniti v močno fronto proti kapitalistom. Ker je izkoriščanega proletarijata po številu mnogo več, kakor izkoriščajočega elementa, bo dobro organizirana delavska vojska z disciplino v svojih strnjelih vrstah premagala tudi ona sredstva nasprotnikov, s katerimi proletarijat ne more nastopiti. Delavstvo nima denarja, da bi kupilo kanone in z njimi streljalo na kapitaliste. Tudi nima delavstvo sredstev, s katerimi se da izvrše-

madež bratske prelite krvi jim ostane na čelu, mi pa se bomo poleg žrtev klerikalnega nasilstva 24. 4. 1920 vedno

spominjali tudi žrtev komunističnega nasilstva 24. aprila 1924. — Slava jim!

Krinke so padle!

(K shodu v Mestnem domu v Ljubljani.)

Tri leta so grdili komunisti Amsterdamsko internacionalo z najgršimi psovskami. Na nobenem shodu ji niso pozabili očitati najrazličnejših grehov.

Razumljivo je potem, da je ljubljansko delavstvo z velikim interesom pričakovalo shod tajnika te toliko blatene internacionale.

Naše delavstvo ima zdrav instinkt, zato je hotelo slišati tudi drugo plat zvona, predno napravi svojo končno sodbo v vprašanju Amsterdamske in Moskovske internacionale.

Za shod je vladalo silno zanimanje in dvorana je bila že pred napovedano uro tako napolnjena, da cele gručice po več sto ljudi niso dobile prostora.

Pa ne samo iz Ljubljane in predkrajev, temveč shod je posetilo mnogo sodrugov iz oddaljenih krajev. Opazili smo celo nekatere naše zaupnike z Jesenic, Mojstrane, Maribora, Celja in celo iz daljnje Mežiške doline.

Vsi smo slutili, da bo ta shod razpršil klevete, ki so jih komunisti v tretih letih nagromadili na najvišjo predstavnišnico našega pokreta, — na našo 20 milijonsko delavsko internacionalo. Slutili smo, da bo na tem shodu zmagala resnica nad perfidno lažjo in obrekovanjem.

Ali to, kar smo zaslužili mi, so zaslužili tudi komunisti. Bali so se, da bodo dokazi o njihovih lažeh odprli oči še tistim štiridesetim zaslepljenecem, ki še drve po njihovi poti v prepad.

Zato so izdali parolo: **Razbiti je treba shod za vsako ceno! Preprečiti, da bi s. Sassenbach govoril, pa če teče kri!**

In kri je tekla!

Komunistični »Nezavisneži« so prigurali na shod kakih 40—50 ljudi, ki so jih cel teden trenirali, kako naj razbijejo ta shod. Po večini je bila to nerazsodna mladež katero vzgajajo komunisti na način, ki se vsakemu poštenjaku gabi. Smilila se nam je ta uboga mladina, ki bi bila v dobrih rokah lahko

cvet bodoče družbe — tako jo pa izrabljajo nekateri lopovi na Turjaškem trgu za dejanja, ki jih bodo pripeljala na pota kriminala.

Če je bil kdaj potreben klic:

Spasimo delavsko mladino, potem je ta klic sedaj stokrat nujen!

Med starejšimi razgrajči smo pa opazili totalno pijane ljudi in nekatere tipe, ki spadajo prej v prisilno delavnico, kakor pa v pošten delavski pokret.

Vedeli smo, da komuniste skrbi ta naš shod. Vedeli smo, da si ne bodo dali izlepa strgati krinke z obraza.

Ali, da se bodo pa poslužili takih elementov z noži, kamenjem in stoli nad poštene delavce, tega pa nismo mislili. Vedeli smo, da komunistični pokret ne slovi na moralnih silah ideje, ali da blodi ta pokret po tako velikem blatu, tega v resnici nismo vedeli; zakaj, če bi bili to vedeli, bi bili obrambo na shodu strožje organizirali.

Komunisti so na shodu navidez zmagali s tem, da jim s. Sassenbach ni potegnil krink z obrazov. Ali drugo je pa vprašanje, če so s tem dejanjem tudi delavstvu dokazali, da je prava njihova ideja.

Prepričani smo, da tega niso dokazali. In tudi delavstvo misli tako!

To nam pričajo neštete izjave delavcev iz vseh ljubljanskih tovarn; na shodih in sestankih naših ljubljanskih organizacij tako kovinarjev, živilev, pekov, kemičnih delavcev itd., ki so se vršili po tem shodu, je delavstvo enodušno izreklo najostrejšo obsodbo nad elementi, ki so še dan pred shodom v Mestnem domu lovili v kalnem, pod geslom enotne fronte.

Trda je bila šola, predno je vse ljubljansko delavstvo uvidelo, da je ves komunizem laž, prevara in razbojniško nasilje.

Krinke so padle!

Enotne fronte ni več!

Zivele enotne s socialističnim duhom prepojene organizacije!

rjenem razpoloženju je otvoril kongres s. Bračinac.

S. Bračinac se je spominjal v otvoritvenem nagovoru v toplih besedah umrlega predsednika G. R. S. J., sodruha Bukšega, kateremu so zaklicali delegati trikrat slava.

Nato je pozdravil vse delegate in goste, posebno pa došle zastopnike tujih strokovnih zvez, pred vsemi zastopniki internacionale s. Sassenbacha. Pri tem je dejal: Dovolite mi, da odbijemo pri tej priliki z ogorčenjem sramotno atako, ki so jo vprizorili proti zastopniku naše internacionale razni temni elementi zadnji četrtek v Ljubljani. Samo

blazno sovraštvo mora pasti tako daleč, da skuša kratiti svobodo govora in da pozablja, da nastopa najsirovejši način proti reprezentantu milijonske internacionalne organizacije.

Ti elementi so si dali s tem svojo kvalifikacijo. Mi bomo s tem računali.

Sodruhu Sassenbachu so priredili delegati in gostje oduševljene ovacije.

S. Sassenbach je sporočil kongresu pozdrav amsterdamske internacionale. Ob enem se je zahvalil za prisrčne ovacije, za koje se zaveda, da ne veljajo njegovi osebi, ampak delavskim organizacijam, ki jih zastopa.

Resolucija za shode prvega maja.

Zbrani na poziv Socialistične stranke in Glavnega Radniškega Saveza Jugoslavije praznujejo delavce, delavke in socialisti mesta (občine) praznik Dela, delavski prvi maj.

Naš pozdrav pošiljamo našim razrednim bratom in sestram vseh dežel, ki so danes skupno z nami zapustili delo, da tako dajo izraz narodnemu bratstvu delavstva in ki zajedno z nami kličejo: **Proletarci vseh dežel, združite se!**

To mednarodno bratstvo razrednega delavstva je edina rešitev in nada podjarmljenega človeštva, ki ga mednarodni kapitalizem s svojimi nasprotstvi sili v nove vojne. Svetovni mir bo zasiguran šele tedaj, ko bo borba mednarodno zedinjenega delavskega razreda kronana s končnim uspehom rušenja politične in ekonomske premoči buržoazije in prevzemom demokracije v državni upravi ter s podružbljenjem.

Zato delavci in socialisti danes po vsem svetu naglašajo v prvem redu zahtevo, da se po mednarodnih sporazumih zniža oboroževanje, se odpravi militarizem, se osnuje, in sicer s predstavniki vseh parlamentov in po sorazmerne po močeh vseh političnih strank v njih. Društvo narodov ter da Društvo narodov in mednarodno sodišče rešuje med državami nastale spore na osnovi mednarodne demokracije in pravice samoodločbe narodov ter vede do svetovnega miru. Mednarodnemu miru grozi posebno danes, grabežljivost in nenasitnost kapitalistov in njih vlad v državah, ki

so v vojni zmagale, ter hočejo oropati v vojni premagane in pa odklanjanje s strani kapitalistov in vlad v Nemčiji, da bi plačevale pravična bremena za obnovo vsled vojne opustošenih krajev.

Rešitev reparacijskega vprašanja in sicer v zmislu zahtev strokovne internacionale je nujna, če hočemo imeti mir v Evropi.

Manifestujoči za svetovni mir, zahtevamo tudi rešitev ruskega problema tako, da se takoj in brezpogojno prizna današnja ruska vlada in sprejme Rusija v svobodni mednarodni saobračaj, za kar je delavska vlada v Angliji že pripravila pota.

Prisiljeni, da se borimo proti težki politični in socialni reakciji v naši državi, danes gromkeje kot kdaj poudarjamo svojo zahtevo: **naj živi osemurni delavnik!**

Ne dopuščamo poslabšanja zakona o zaščiti in zavarovanju delavstva!

Zahtevamo javno zavarovanje za brezposelnost, zavarovanje zoper starost in varstvo mladoletnih!

Proč z izjemnimi zakoni proti delavstvu, z zakonom v zaščito države in zakonom o prometnem osebju!

Garancija za uspeh teh zahtev in končno zmago miru nad vojno in pravice nad silo se nahaja v okrepljeni mednarodni armade socialističnega proletariata. Zato, delavci in socialisti vseh držav, stopite pod zastavo socialistične delavske Internacionale in strokovne internacionale v Amsterdamu!

S kongresa Glavnega Radniškega Saveza.

Beograd, 27. aprila 1924.

Danes ob 9. uri dopoldne je pričel zborovati v dvorani Novega delavskega doma naš kongres.

Kongresu prisostvuje 95 delegatov z glasovalno in 30 delegatov s posvetovalno pravico.

Beograjsko delavstvo posveča kongresu izredno pozornost. To so imeli

priliko občudovati zunanji delegati že ob svojem prihodu, zlasti pa danes ob otvoritvi.

Otvoritvi je prisostvovalo v prostoru za goste in na galerijah beograjsko delavstvo v velikem številu.

Delavsko pevsko društvo je zapelo delegatom v pozdrav pesen. — V dvig-

Kongres jugoslov. hišnih posestnikov.

V dneh od 28. do 30. marca 1924 se je vršil v Beogradu prvi kongres jugoslovanskih hišnih posestnikov. Slovenske hišne posestnike so zastopali Ivan Frelj iz Ljubljane, dr. Pavliček z Jesenic in Čuček iz Ptujca. Razume se, da so hišni posestniki enodušno zahtevali odpravo zaščite stanovanjskih najemnikov in pravico svobodnega razpolaganja z zasebno lastnino. Z neverjetno predrzostjo pa so tudi na kon-

gresu utemeljevali in opravičevali svoje zahteve. Dočim hočejo zaščititi interese hišnih špekulantov in onih, ki hočejo uživati brez dela lepo rento iz hišne posesti, postavljajo v ospredje one hišne lastnike, ki so si zgradili stanovanjske hiše za lastno uporabo. Dr. Pavličku, ki igra pri Kranjski industrijski družbi na Jesenicah važno vlogo, se smili tovarniški delavec, ki ne more prosto razpolagati s svojo hišico ali

Branke Križ: Golgota.

»Osramotil sem se,« si je dejal in kri mu je oblila obraz. Stal je nekaj časa tako pred vojakoma. Vse je govorilo o njem, da se mora maščevati, da mora premagati oni smeh in ga zadušiti. In zgodi se, da človeku v takih trenutkih šine kaka misel v glavo, na katero ni bil prej nikdar mislil. Tako nenadoma pride, da je človek ne more presoditi, predno jo izpregovori. Tako je tudi poročniku šinila v glavo čudna misel in vesel je je bil. Zapovedal je vojakoma stopiti pred četo. Nista imela časa misliti, še od prej se nista bila zavedla, kar naenkrat sta si stala nasproti in takrat so se srečali njuni pogledi in oči so vpraševale: »Kaj bo?« Poročnik pa je stopil čisto blizu in zapovedal prvega, da naj udari drugega po licu.

Vojakova obraza sta se čudno spremenila in nista mogla takoj razumeti. Zdelo se jima je, da se bo zgodilo nekaj povsem čudnega, hudega. Toda ni bilo časa za misel, in poročnik, opazivši obtavljanje, je zapovedal drugič in zagrozil. In takrat so se srečale zopet njune oči in dvoje trepih duš se je dogovorilo s pogledi.

»Ali boš res?« je mislil drugi, prvi pa ga je pogledal tako trpeče, da bi zabolelo vsakogar. Hotel je nekaj reči, oh Bog, ne reči, pričati je hotel, toda beseda ni smela peko ust in desnica je trepetajoča udarila.

Spogledala sta se in predno je prvi povsobil glavo, se mu je zdelo, da je bral hvalo v tovariševih očeh.

Toda poročniku se je zahotelo divje igre, zahotelo se mu je videti solze in zapovedal je drugemu: »Vrni mu, toda pokaži, kako se delé kľofute!« Na koncu se je zagrozil, da je prvi zopet vrzaval glavo in pogledal drugega, ki je še ves v strahu drhtel.

»Ali boš res?« — Nalahno sem te udaril, ne bij tudi ti, saj vidiš, da trpi va oba!« Tako se je zdelo drugemu, da bere iz njegovih oči in prvi je tudi mislil tako. Toda ob strani je stal poročnik kakor večna zapoved in razjarjen je zapovedal drugič. Strašna je bila zapoved in v hipu je zamrlo vse čustvo. Počasi se je začela dvigati desnica. Utrujeno telo je drhtelo v brezmejnem trepetu, srce se je krčilo od boli.

»Odpusti, brat, — moram!« Nekaj strašnega je bilo v tej zadnji v mislih izgovorjeni besedi, bral jo je iz poročnikovega obraza in roka je udarila.

Po okolici je votlo zadonelo, da so se vrste stresle, narednik in gospodična pa sta se glasno zasmejala. Bičani se je nagnil na stran, padel bi bil skoraj, tako močno ga je udarila roka. Oni pa ni slišal ničesar, videl je, da se zemlja suče okrog njega, da se majejo tla pod njim. Spoznal je, ko je zagledal bičano lice, da je storil nekaj hudega. Pogledal mu je v oči in se zagrozil. Zagledal

je bil v njih nekaj tujega, strašnega in divjega. Zdelo se mu je, da kriči sleherna solza iz bičanega lica: »Judež, s hudim povračaš dobro!« Rad bi bil padel na kolena, samo, da umori te besede, toda telo je bilo trdo in ni ga mogel upogniti. Okrnelo je bilo od samih povelj in duša je prebivala v mrtvem stroju.

»Odpusti, odpusti, saj te nisem udaril jaz, nekdo drugi te je —« je hotel zakričati, a je bil njegov mōlk močnejši.

Tako je vse kričalo v njem, da ni slišal poročnikovih besed. »No, vidiš, sedaj vsaj veš, kako je treba kľofute deliti, ti pa mu sedaj pokaži, kako jih je prijetno sprejemati!« Krohotal se je, ker je videl srd v vojakovem obrazu. Spoznal je, da ga je razsrdil udarec. Vojak ni dolgo razmišljal in udaril. Šele sedaj, ko je začutil strašen udarec, ko mu je zašumelo v glavi, se je vzdramil drugi in spoznal, da ga je bil tovariš udaril v srdu. Kakor v sanjah se je godilo vse okrog njega, neznane besede so mu šumele v ušesih. Poročnik se mu je krohotal naravnost v obraz in kričal nad njim, naj vendar vrne. In vse je v hipu zamrlo v človeku in postal je stroj. Nič več ni bilo ne duše ne srca v njunih telesih, poročnikove besede so ju bile ubile. Samo sovraštvo, vsejano po nečloveku, je bilo v njih, da so se desnice same gibale in udarjale. —

Ko so se oči nasitile divje igre in se je srce nasmejalo in nazabavalo, ko je bilo dvoje obrazov bičanih do nezavesti in se kopalo v toku solz, se je vrnil gospod poročnik k svoji gospodični, ki se ni mogla nasmejati zabavnim trenutkom.

»Izvrstno, gospod poročnik, nekaj originalnega. Kako sta se spogledala, nato pa udarjala vsa besna. Haha! Sedaj vidim, da vam res ni dolgočasno!« Smejala se je na ves glas in on ji je poln sreče pogledal v oči. Videl je nekaj svetlega, veselega v njih in zadovoljen s samim seboj jo je vprašal, kdaj se zopet vidita.

»Zvečer na promenadi,« je polglasno, skrivnostno dejala ona in mu ponudila roko v poljub. Sklonil se je in jo poljubil, da je čutila vročino njegovih ustnic. Nato je šla, počasi in zamišljeno, on pa je gledal za njo in vse je vrisalo v njem od radosti. —

Narednik je med tem pristopil k četi in se tudi krohotal. Govoril je neumne dovtype, katerim so se morali smejati, da se mu niso zamerili. Ona dva pa sta stala tam s povešenimi glavami in s sovraštvom sta mislila drug na drugega. Telo je bilo upognjeno in je drhtelo od joka. Iz oči so kapljale solze na raztrgane čevlje in opirale cestni praž z njih. —

O, da bi izbrisale tudi vsejano sovraštvo iz vajinih src, brata v trpljenju! (Dalje prih.)

bajtico na Dobravi, Javorniku ali Koroski Beli!! — Čučka delavske hišice ne skrbe, ker on svoje ljudi že tako plača, da si nihče svoje hišice niti pristradal ne bo. Tudi trditev, da stanovanjski zakon zadržuje in preprečuje gradnjo novih hiš, ne drži, vsaj uživa nova hiša polno prostost, svobodo in nihče ne brani, da bi zidal.

Naše stališče do zahtev hišnih po-

sestnikov je jasno in znano. Delavski ali pa pojdejo v razsulo kljub svoji samozavestni pozi napram javnosti.

Za voutve bi radi sklepali kupčije z angeli ali pa z beicebubom, samo da skočujejo — drugim. — Taka je demokratska »pozitivna« politika. Zanimivo in značilno za — ustvarjajočo stranko. Zaenkrat bodi to le uganka.

Volilni kompromis. Radikali in samostojni demokrati so sklenili v Beogradu glede prihodnjih skupščinskih volitev sporazum. Radikali in samostojni demokrati bodo v prečanskih krajih, torej tudi pri nas, postavili skupne kandidatne liste. V ta namen je najbrže tudi likvidirala narodno napredna stranka, ki je »samt kind und kegel« prešla v radikale. Nas zanima: kaj je pa z bojkotom, ki ga je svoječasno proglasil nad mladino, sedanji samostojni demokrati, dr. Ravnihar? No, ja, magistrat je omilil pasji kontumac, Ravnihar pa bo omilil svoj razglašeni bojkot. V medsebojnem občevarju bodo nosili nagobčnike, odpadla pa je vrvice, na katero je vezal dr. Ravnihar svoje pristaše.

Kralj se je vrnil v Belgrad. Do srede se je kralj toliko oddahnil, da je lahko zaslial tudi drugo polovico parlamentarnih frakcij. Poklical je k sebi takoj predsednika samostojnega demokratskega kluba dr. Lukinića in predsednika zemljoradnikov Lazića. — Lepo pa ni, niti ni melodično, če sta oba zvonova, na katera pritkavajo meščanske, reakcionarne stranke, tako zelo razglašena, in da ne dajeta nobenega poštenega glasu od sebe. Za »cinglok« bo moral kralj najbrže poklicati k sebi še enkrat dr. Korosca, pa mu povedati, da je Pašić Radičevski zvon s ponarejenimi dokumenti napačno uglasil.

Praznovanje prvega maja. Svetovna reakcija je začela boj proti praznovanju delavskega prvega maja. Mussolini je odredil, da naj praznuje delavstvo mesto prvega maja aprilski dan, ministrski svet v Bukarešti pa je sklenil, da sme proletarijat praznovati prvi maj le v zaprtih prostorih. Pri nas bodo seveda prepovedali tudi obhode, rdeče zastave, javne manifestacije. Proletarijat pa bo združil svoje sile in znova pokazal, da stre vsak odpor — reakcije.

Amnestija v Bolgariji. Cankova vlada je predložila sobranju zakonski načrt, po katerem se amnestirajo osebe, ki so se udeležile zemljoradniških in komunističnih nemirov junija in septembra meseca 1923. Amnestije pa ne bodo deležni voditelji in povzročitelji gibanja. Sobranje je ta zakonski načrt odobrilo.

Nemške volitve. Nemčija stoji v znamenju najostrejšega volilnega boja. So-deč po volilnih rezultatih za posamezne deželne zbornice, bo socialna demokra-

cija v Nemčiji številčno nazadovala. Vzrok nazadovanju je dejstvo, da so nemški socialisti sodelovali v vladi in njihovega za delavski razred koristnega in važnega dela, delavstvo ne upošteva. Kakor povsod, je tudi v Nemčiji po vojni bilo treba največjih naporov, da se je ubranilo delavstvo popolnega propada. Nepoučene mase pa so zahtevale mnogo več, kar je bilo v danih razmerah doseči mogoče. Povojna nezadovoljnost, splošno pomanjkanje omogoča monarhističnim strankam, da pričenjajo odkriti boj za upostavitve monarhije. Prihodnje volitve se bodo vršile v znamenju boja za monarhijo in za republiko. In, socialisti bodo dosegli največji uspeh, če bodo prišli, dšsi številčno oslajbljeni, v takem številu v nov parlament, da bodo preprečili upostavitve monarhistične ustavne oblike.

Volitve v nemški državni zbor se vrše te dni. Udeležba na volitvah bo ogromna in le žal, da je v Nemčiji nacionalizem vsled dolgotrajnega spora s Francijo, ki ima v kratkem tudi volitve, s pomočjo kapitalizma na vplivu ogromno pridobil. V nemški državni zbor kandidira 23 političnih strank, kar že takorekoč vnaprej zbuja sum, da nemški državni zbor po teh volitvah ne bo zmožen za parlamentarno delovanje. Socialno demokratska stranka je napram sedanjemu šovinizmu v jako težkem položaju.

Predloge eksportov v nemško francoskem sporu glede reparacijskih odškodnin, se skoro vse države priključujejo predlogom razen Francije. Očividno se bo posrečilo ta spor spraviti do medsebojnega sporazuma in zaenkrat preprečiti grozečo vojno. Za ta uspeh si je pridobila Anglija pod vodstvom Macdonalda precej zaslug.

Angleški liberalci in konservativci so že vrtoglavi. Na Angleškem so najprej liberalci obljubili, da podpro delavsko vlado. Naenkrat pa je Lloyd George opazil, da hoče Macdonaldova vlada preveč podružabljevati podjetja in premalo pospeševati individualno podjetnost. In silno je zakričal. Nasprotno pa so se konservativci v marsičem izrekli za konsolidacijo svetovnega gospodarstva. Čudna so pota liberalcev.

Moskovska internacionala sklicuje v juliju svoj kongres v Moskvo. Tam se bo razpravljalo zlasti o zunanji propagandi in o pritegnitvi kmetov v komunistični pokret. Pametno bi bilo, če bi se ruski komunisti pobrigali za domače kmete in jih vzgojili za komuniste. Da ruski komunisti spravljajo to vprašanje na dnevni red, pomeni toliko kakor da hočejo zopet popustiti v izvajanju komunizma ter polagoma uvesti — meščansko družbo. V tem pa zlasti potrjuje tudi vest, da hoče kongres precizirati svoje stališče napram vseljenemu kapitalu in kapitalistom.

Organizacija je slaba in gnila.

Država bi že zdavnaj invalidsko vprašanje rešila, če bi bila sigurna, da stoji za tem vprašanjem močan zagovorniški steber in ker ga ni, se je z lepimi besedami znala udaljiti od tega vprašanja, ob enem si je pa zaščitila popolno hrbitišče, katero je sicer povsem političnega značaja! Torej zagovornik je odrekel pokorščino!

Ta zagovornik pa je invalidska organizacija v državi SHS.!

Vse peticije in z rokovnicami storjeno delo (bilo ga je sicer dosti za pokazati) ni bilo kvalificirano in ravno kvalifikacija zagovorništva v tej politični burji in zmedeni manjka, kajti zagovorniki so do danes, če so ravno doprinesli dokaz resnice — pohabljenost za državo — v istem podlegli!?

Kdor trdi drugače, ne misli dobro za invalide! In ta zagovornik se upa še danes zagovarjati sedanji načrt zakona! Kdor si ga upa zagovarjati, bo od invalidov za vedno žel nezaupanje!

Nimam namena razbijati, ampak ustvarjati, ker vem, da je težko graditi, vendar povdarjam, da dograjena stavba — organizacija — mora biti zavetišče svojih članov, ne pa zavetišče onih, proti katerim je ta stavba bila dograjena. Organizacija ne sme biti nekak monopol za nasprotnika, ravno tako ne za lastnega odbornika, kajti je

namenjena vsem članom, da jih enakopravno brani, ne pa osebam, da bodo ime organizacije izrabljali za enolično stvar in idejo, katera dosti kratki v načelu in jedru nasprotuje skupnemu invalidskemu interesu!?

Organizacija naj nemudoma popravi napake — pogledj zakonski načrt in ga primerjaj z razmerami — če to ne stori, naj bode dosledna in povleče konsekvence! Reorganizirati deloven načrt znači organizacijo izčistiti in jo privesti v aktivnost! Dobre nazore je treba prevesti v dejanja in hinavec je oni, ki ovira delo razuma. Zaviračev je pa v organizaciji danes še dosti, zato ta voz ne popelje nikamor! (Glej načrt zakona in zadnji kongres inv. udruženja v Splitu!)

Tisk organizacije je tudi na polževi poti, ker članstvo ne dobi v njem potrebne hrane, za stvari osebnega boja pa ima cele kolone! Invalide pa osebni boj ne bo rešil! Kruha in zopet kruha!

List »Vojni Invalid« bo imel sedaj priliko stvarno polemizirati, tega pa ne bo storil, saj pri njem to ni v metodi, ampak bo zopet pokazal svoj humorni del obrambe, zaviti na osebo, katera ni nič drugega storila, kakor da je nepobitno resnico javno napisala.

Kruha — kruha in zopet kruha!!!

Prireditve prvega maja v Ljubljani.

NA PREDVEČER (30. aprila) je v dramskem gledališču delavska predstava. — Vstopnice se dobe v tajništvu Strokovne komisije, Šelenburgova ulica 6-II.

DNE 1. MAJA dopoldne ob 9. uri v dvorani hotela »Tivoli« manifestacijski shod članov in somišljenikov naših organizacij.

Na shodu se je brezpogojno pokoravati rediteljem, ki bodo oblečeni v kroj U. D. R. in onim, ki bodo nosili rdeče trake na levem rokvu.

Popoldne dne prvega maja priredi več organizacij izlete v ljubljansko okolico, kjer je skrbnjeno za presrečno in preprosto zabavo.

Politični pregled.

Politika korupecije

Meščanske politične stranke žive že od nekdanj v tej mentaliteti, da brez prodajanja svojih sil ni politike. Za minimalne drobce političnih ali gospodarskih zahtev prodajajo načela. Tako je bilo v Avstriji, tako so delale hrvaške meščanske stranke pod ogrsko vlado in nekaj nenaravnega bi bilo, če bi bile v sedanji državi drugačne. Najprej je »Slovenec« prinesel članek, ker so demokrati očitali klerikalcem, da hrepene po sodelovanju v vladi, češ, da bi sedeč v vladi, marsikaj priborili za — svoje ljudi, za svojo stranko ter da je ta želja naravna potreba. Pred štirimi tedni je pa isto pesem zapel po naročilu »Jutrovec« prav lepo tudi »Slovenski Narod«, češ, da bi bili Slovenci v vladi in ob sodelovanju v parlamentu, dosegli lahko prav mnogo drobtinic, ki sedaj padajo v Srbiji z miz bogatinov. In to prelepo pesem poje »Slovenski Narod« že več tednov — češ — Pribičević je v vladi in mi smo z njim, sedaj bo zasijalo nam zlato solnce. Od državotvornosti, patriotizma in sladkih obljub se mu kar peni okolo »ust«. Iz teh dveh primerov je jasno razvidno da je tem ljudem državotvornost le politikum za eksproprijacijo državljanov, ne pa resna volja ustvariti edinstveno državo, ki naj bi služila narodu. Kričanje o sovražnikih države, kričanje o zlatih časih za demokrate in klerikalce, če bi bili ti ali oni v vladi, ne znači nič drugega kakor nemoralo, korupcijo, lov za trenutnimi dobički na račun delovnega ljudstva. In ti politiki naj zasnujejo probleme in jih izvedejo? Da, demoralizirajo javno mnenje pač in nič več!

Vladna kriza v Beogradu še vedno traja. Parlamentarni in velikonočni odpočitek so blagodejno mazilo, ki lajša

politično bol, katere ozdravljenje še vedno niso iztuhtali modri zdravniki politiki. Od samega študiranja jih boli že glava in od medsebojnega psovanja po časopisju so že napol ponoreli. To so plodovi — »zdrave« politike naše buržuazije, ki ne dela nič drugega kakor žanje in neti instinkte plemenskega sovraštva. V tem pogledu tudi centralisti niso za las boljši.

V demokratskih vrstah so dobili tudi spletkarje. Demokratska stranka v Sloveniji ima takole še precej čeden program za — meščansko stranko. — Slični je precej radikalnemu programu s to razliko, da je radikalni izrecno meščanski, dočim imajo naši demokrati tako kakor klerikalci v svojem programu tudi socialni in delavski program, ki ga pa ne izvajajo. Ako človek prečita programe naših meščanskih strank, se mu zdi ravno tako, kakor bi čital reklamo ali inserat o kaki »univerzalni žavbi«. Zato se pa steka v teh strankah toliko nestanovitnih in nezanesljivih elementov. Klerikalci znajo to svojo slabost temeljito prikrivati in imajo obenem močno cerkveno organizacijo, ki »delo« politiko. Demokrati pa take organizacije nimajo, zaradi tega jim dela Pribičevićeva politika, kateri so se s silnim zmagoslavjem pridružili slovenski demokrati, na drugi strani preglavice. Velik del demokratov namreč ni zadovoljen s političnim kozolcem, ki so ga čez noč napravili kolodvje, pa so začeli snovati novo mlado demokratsko stranko. Utegne se torej zgoditi, da postanejo še lani mladi demokrati stari, mladi pa tisti, ki z »Jutrovc« niso zadovoljni. Posebno Mariborčani in Štajerci so nejevoljni na svoje mecene. Očividno bodo morali demokrati ali postati radikali ali demokrati

Tedenske vesti.

Dogovor o reciprocitetnem izplačevanju brezposelnih podpor med Nemčijo in Nemško Avstrijo. Nemška in avstrijska vlada sta sklenili dogovor, ki določa, da dobe v Nemčiji Avstrijci in v Avstriji živeči Nemci v slučaju brezposelnosti brezposelno oskrbo pod istimi pogoji, kot domači delavci. Naša vlada dobro ve, da je vse polno naših ljudi na Westfalskem brez posla in brez vsakršne podpore. Kljub temu pa o tem vprašanju ni razpravljala, nasprotno, kratkomalo je odklonila upostavitve tozadevne reciprocitete.

Odbor celjske podružnice »Svobode« vabi članstvo na II. članski sestanek, ki se bo vršil v soboto 9. maja t. l. ob 19. (7. zv.) v društvenih prostorih gostilne pri Jugoslovancu, Gaberje 20. Dnevni red je važen in je dolžnost vseh članov, da se sestanka točno udeleže. Pri delu se vidimo!

Štipko Radičeva utegne avstrijska vlada izgnati z Dunaja. Radič namerava odpotovati v Prago.

Na volitve v narodno skupščino se živahno pripravljajo meščanske stranke. Kdaj bo socialiste srečala pamet?

Švica. Švica je imela slab oni teden. Najpreje je obiskal v kantonu Wallis močan potresni sunek, v sredo pa se je dogodila na gotharski železnici veli-

kanska železniška nesreča. Pri Curihu sta trčila namreč dva brzovlaka, ki sta vozila z največjo brzino. Električni lokomotivi sta se popolnoma razbili in ponesrečilo je vsega skupaj okoli 50 oseb. Materijelno škodo cenijo na 7 milijonov frankov.

Zvonovi. Celjani so dobili nove zvonove, večje nesreče se ni zgodilo. Stare tercijalke so kar jokale veselja, ko so jih vozili s kolodvora, ker na Miklavževem hribu so tudi streljali. Najbrže v spomin, ker so stare zvonove prelili v kanone in če bo šlo vse po kapitalistično imperijalistični volji, bodo dočakali tudi novi isto usodo. Zraven so prispevali baje tudi nemški protestanti in čifuti, kajti isti rabijo najbolj mnogo zvonjenja in cerkvenega posvečenega kadila ter krščansko vzgojenega neumnega ljudstva.

Korupcijska afera v Rumuniji. V Bukarešti se je vršil proces proti neke-mu vojaškemu atašeju, ki je hotel pre-skrbeti neki firmi vojaške dobave. Firma mu je zagotovila 8 milijonov lir podkupnine. Zaprla ga bodo za 6 mesecev, Kdor premisli to kazen, lahko vidi, da je današnja justica razredna justica in oddaljena od pravice. Pri nas je še slabše. Take korupcije sploh ne obtožijo in razni Vašiči si bašejo nemoteno nenasitne žepe.

Ig. Mihevc:

Prvi Maj.

Kako smo čakali vstajenja mi lačni, spehani ljudje, kako želeli smo življenja mi, in z nami vsi, ki še trpé. Da prišel vsaj bi prvi maj!

Krvavo solnce izšlo je iz obzorja, — jokalo nežno jutro spomladansko, napolnil bi s solzami morja, s solzami, ki jih videlo ni leto lansko.

Praznik dela, praznik delavskega dela! Oj spomnimo se bratje v težki uri, da pesem svobode se bode danes pela pesem — v težki uri.

Mar bil kedaj bolj poteptan, kot danes delavski je stan to vprašajmo se, bratje, da pesem bo imela mogočen svoj odmev na praznik dela.

Enaki smo vsi, — vsi sinovi smrti, enaka prava do svobode zlate. Saj pravijo: okovi vsi so strti, zakaj nam torej naša prava bláte,

Spomnimo se bratje, bratov lačnih, spomnimo se žrtev kapitala, pohitimo iz teh časov mračnih, sloga bo svobode, kruha, dela.

Kličé nas, o bratje, prapor starodavni, kličé vas žene vse, deca mala, vrnite vsi se k misli zmagovalni in sila delavstva bo vstala!...

Dopis.

6 dinarjev.

(Dopis iz tobačne tovarne.)

Ureditve plač monopolskega delavstva je vprašanje, ki tiči v aktualni fazi že nad leto dni. Nešteto sestankov, sho-

dov, intervencij, urgené in vseh mogočih drezanj se je izvršilo v tem času od strani tobačnega delavstva v smeri proti režimskemu Beogradu, toda vse do danes ni nobenih pozitivnih uspehov.

Nesporno je, da je monopol eden prvih virov dohodkov za državo, česar se pa gospod finančni minister zaveda samo v toliko, v kolikor se monopol kot tak tiče poljenja nikdar sitin državnih blagajen. Noben hudič pa ne vpraša, kdo je tisti, ki omogočuje te donodke in, ima li oni, ki najpomembnejše sodeluje pri tem, da ti viri ne usahnejo, — kaj jesti, ali se v kaj obleči. Saj, če bo šlo v tej meri naprej še nekaj časa, bomo kmalu tobačni delavci pridefilirali v tobačno tovarno taki, kakršne nas je rodila mati, samo nekoliko bolj shujšani bomo, ker današnje plače ne zadostujejo niti za hrano, kam šele za tisti luksus, ki smo mu včasih rekli obleka, stanovanje, obutev in kurjava.

Z ozirom na visoke cene tobačnih izdelkov bo morda kdo slutil, da ni srečnejšega zemljana, kot je delavec v tobačni tovarni. No, ta bi se pošteno vrezal. Doživeli smo pač večkrat povišanje cen tobačnim izdelkom, povišanje plač pa niti omeniti ni vredno. —

Ne v tem namenu, da obogati, pač pa, da zamore skromno človeško živeti, je tobačno delavstvo poslalo dne 4. junija 1923 Monopolni upravi resolucijo, v kateri zahteva sorazmerno izjednačenje sedanjih plač in onih predvojnih, to se pravi: plače naj dosežejo predvojno pariteto in na to naj se določi 10 odstotni povišek.

Dolgo, dolgo časa sploh ni bilo na to resolucijo nobenega odgovora. Razmere so se med tem slabšale od dne do dne, dokler ni delavstvo prišlo v obupen položaj. Življenske potrebščine, obleka in drugo so se podražile do take višine, da tobačno delavstvo s svojimi plačami absolutno ni moglo zmagovati draginje.

Vsled opetovanih vprašanj je neka-ko pred dvema mesecema prišlo iz Beograda, da se da delavstvu na njegove dosedanje plače dnevno 6 dinarjev. In to je bilo vse, kar smo do danes dosegli. Poteklo pa je od takrat, kakor rečeno, več kakor dva meseca, a gospod finančni minister še vedno »nema vremena«, da podpiše izdelani odlok monopolske uprave, da se ta povišek izplača. —

Da zavlačuje izplačilo teh 6 dinarjev, zahteva gospod minister podatke o plačah in draginji iz leta 1923. Mi vemo, da nam gospod minister financ ne želi s tem dati kaj več, pač pa bi morda rad »reduciral« še teh 6 dinarjev. Delavstvo si mora tedaj pomagati samo. To pa bo šlo le na ta način, ako bomo imeli dobro in enotno organizacijo vsega monopolskega delavstva, ki bo znalo najti sredstva, s katerimi bo prisililo neuvidevnega ministra, da upošteva itak skromne določbe monopolske uprave, ki se tičejo naših plač. —

U. D. R.

Za vodstvo edinice Marks — Ljubljana, kot upravni komisar je imenovan

TISKARNA MERKUR

TRG. IND. D. D.

LJUBLJANA

SIMON GREGORČIČEVA UL. 13

TELEFON ŠTEV. 552

se priporoča

za naročila vseh v njeno stroko spadajočih del.

Lastna knjigovoznica.

Izvršitev točna in solidna!

sodr. Branko Boltauzer. — Upravni odbor.

Povelje edinici Marks — Ljubljana, za prvi maj.

Zjutraj vsi člani v civilnih oblekah z znaki na že določenem času in kraju. Popoldne peš izlet vseh moških, ženskih in naraščajskih čet v kroju in civilnih oblekah na Vevče.

Zbirališče I. čete (moške) ob pol 14. uri pred Zadrudnim domom. Članice stanujoče v Mostah se priključijo v Mostah. Ostali, kakor II. četa, naraščaj i. dr. se zbirajo ob 14. uri v Šelenburgovi ulici 6. — Upravni komisar.

Ker mesto adjutanta edinice Marks še ni zasedeno, zato se imenuje sodr. Egid Skubica za istega. — Upravni komisar.

Izdajatelj:

Oblastni odbor SSJ za Slovenijo.

Odgovorni urednik:

Jože Golmajer.

Tiska tiskarna Makso Hrovatin.

Zahtevajte povsod

'JADRAN'

terpentinovo čistilo za čevlje, ker je najboljše.

Ako čistite čevlje edino le z »Jadrana« kremo, si prihranite mnogo denarja.

Vaši čevlji ne razpokajo, ostanejo mehki in trpežni.

Usedelavski zlet v Ljubljani!

Tvrška

Peter Capuder

Ljubljana, Vidovdanska cesta 2

priporoča za ta izlet:

Celotne kroje kot tudi posamezne dele za U. D. R. — Vse telovadne potrebščine: majice, telovadne hlače, čelje, dalje za moški in ženski naraščaj ter članice potrebne telovadne obleke. — Zahtevajte cenike! Preskrbite si pravočasno! — Poverjeni dobavitelj potrebščin U. D. R.

Konfekcijska tovarna FRAN DERENDA & Cie.

družba z o. z.

LJUBLJANA

Pisarna: Emonska cesta št. 8.

Tovarna: Erjavčeva cesta št. 2

nasproti dramskega gledališča.

Telefon interurban št. 313 in 249

Brzjavni: Derenda.

Najstarejša, najmodernejša in največja tovarna moških, deških in fantovskih oblačil, ter vsakovrstnih uniform po predpisanih krojih

KONKURENČNE CENE.

Zanesljivi in prvovrstni delavci dobe delo proti kavciji tudi na dom.

Prva mariborska produktivna zadruga čevljarstvih izdelkov

r. z. z. o. z. v Mariboru, Oražnova ulica št. 4.

Izdelovalnica moških in ženskih čevljev. Popravila se točno in solidno izvrše

Štampilje

iz kovine in gumija izdeluje

graverski zavod

Sitar & Svetek

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 13

SOLIDNO

in strokovnjaško izvršuje vsa v stavbeno stroko spadajoča zidarska in betonska dela

Danijel Battelino

stavbeno podjetje v Ljubljani VII (Sp. Šiška).

En gros Letna trikotaža, nogavice, galanterija in drobnina. En gros

Gaspari & Faninger, Maribor, Aleksandrova cesta št. 48

Manufakturna veletrgovina Hedžet & Koritnik Ljubljana**Zastonj**

ne, pač pa po zelo nizkih cenah dobite vse kuhinjske potrebščine, kakor raznovrstna klesarska, kotlarska, kovinotiskarska, ter ključavničarska dela in druge predmete pri zadrugi

Jugometalija

r. z. z. o. z.

splošna kovinska industrija

Ljubljana, Kolodvorska ul. 18

Telefon št. 729.

Pozor!

Modna in manufakturna trgovina nudi vse spomladanske potrebščine za moške, ženske, krojače in šivilje, razne vence in cvetlice, opremo za neveste in novorojenčke. — Velika izbira ženskih rut in nogavic.

'Pod velbom'

Ljubljana, Stari trg št. 3

Produktivna zadruga krojačev

r. z. z. o. z. v Mariboru, Ruška c. 5

Ustanovljena leta 1908. — Izdeluje moške in ženske obleke, ter vseh vrst uniform. Najboljša izdelava v lastnih delavnicah. Velika zaloga različnega tu- in inozemskega volnenega blaga. Solidne cene. Točna postrežba.

Prva mariborska delavska pekarna

r. z. z. o. z. v Mariboru, Tržaška

cesta št. 37-38, telefon št. 324.

Ustanovljeno leta 1898. — Moderno in

higijensko urejena pekarna priporoča

svoje okusno in vedno sveže pecivo

v polni teži. Pecivo se dostavlja tudi

na dom.

Siegel & drug

d. z. o. z.

tkalnica platnenega in bombažnega blaga

Ljubljana, Dunajska c. 31

Svitavy (Č. S. R.)

Wien (Nem. Avstr.)

Kartonožna tovarna in knjigovoznica

na Rimski cesti št. 19.

A. Babka Ljubljana

Okvirji za slike na Kongresnem trgu 13

Trgovina slik na Aleksandrovi cesti 7.